

Magyar Testnevelő Tanárok Országos Egyesülete

Elnök: Prof. Hamar Pál, az MTA doktora

Magyar Testnevelési és Sporttudományi Egyetem (TF) 1534 Budapest, Postafiók 69.

+36-30-521-2412 | Titkárság: +36-70-326-3343 | mttoe.hu | mttoe2007@gmail.com

A Magyar Testnevelő Tanárok Országos Egyesülete (MTTOE) szakmai állásfoglalása a mindennapos tanórai testnevelésről

Bevezetés

A 2026. április 12-ét követő kormányváltás az élet számos területén hozhat változást, amelyből nem maradhat ki a közoktatás (köznevelés) sem. A magyar közoktatás elmúlt tizenöt évének egyik legnagyobb vívmánya a mindennapos tanórai testnevelés bevezetése, amelynek értelmében: „Az iskola a nappali rendszerű iskolai oktatásban, azokban az osztályokban és azokon a tanítási napokon, amelyeken közismereti oktatás is folyik, megszervezi a mindennapos testnevelést legalább napi egy testnevelésóra keretében, amelyből legfeljebb heti két óra váltható ki a sportról szóló törvény szerinti igazolt sportolói jogviszonyban álló versenyző tanuló kérelme alapján – versenyengedély birtokában – a sportszervezet keretei között szervezett edzéslátogatás igazolásával, amennyiben a testnevelésórát közismereti tanóra nem előzi meg vagy nem követi.” (Nkt.[1] 27. § (11) bk.)

A kormányváltást követően számos olyan vélemény látott napvilágot, amely a mindennapos testnevelés újra gondolasát kezdeményezi. Ezek – a sokszor szakmailag nem kellően megalapozott – vélemények generálták egy országos szakmai fórum megtartását, amelyre az MTTOE és a Magyar Testnevelési és Sporttudományi Egyetem (TF) szervezésében 2026. június 26-án került sor.

A köszöntő beszédek (Kókayné Lányi Marietta, Horváth Péter, Sterbenz Tamás és Hamar Pál) jó alapot szolgáltattak a téma részletes tárgyalásához, amennyiben:

- a közoktatásban elengedhetetlen egyfajta szemlélet-, egyes kérdésekben, paradigmaváltás. Az iskola ne arra fókuszáljon, hogy mit, hanem arra, hogy kit tanít.
- az iskola életét ne (se) járja át a politikai hovatartozás légköre, helyette a tudás, a szakmai felkészültség domináljon.
- a legfőbb pedagógiai alapelv az egyéni sajátosságok figyelembevétele, amelynek három kiemelt pontja: a gyermekközpontúság, az élmény és a mozgásfejlesztés.
- az oktatásirányítást és -szervezést ne kösse gúzsba a központi akarat kizárólagossága.
- az iskolák célja továbbra sem lehet más, mint a gyermekek mozgásigényének fenntartása, kialakítása, egészséges generációk felnevelése.
- a testnevelés a legfontosabb kompetencia-fejlesztő tantárgy, mivel – miközben a gyermekek, fiatalok testi-fizikai állapotát fejleszti – együttműködésre, kudarcűrésre és konfliktuskezelésre tanít.

A továbbiakban egy olyan állásfoglalást teszünk közzé, amely politikamentesen és kizárólag pedagógiai-szakmai-módszertani érveket felsorakoztatva tesz hitet a mindennapos tanórai testnevelés mellett. Ugyanakkor kihangsúlyozandó, hogy a kérdéskörben kialakult anomáliák feltárása, ezek megoldásának keresése sem kerülhető el. Miként tette ezt Istvánfi Csaba az MTTOE korábbi elnöke, aki három jelentős fórumon és kiadványban érvelt a mindennapos tanórai testnevelés mellett:

- Összefogás az ifjúság egészségéért, edzettségéért (1999);
- Ajánlások az iskolai testnevelés és a diáksport megújítására (2010);

Magyar Testnevelő Tanárok Országos Egyesülete

Elnök: Prof. Hamar Pál, az MTA doktora

Magyar Testnevelési és Sporttudományi Egyetem (TF) 1534 Budapest, Postafiók 69.
+36-30-521-2412 | Titkárság: +36-70-326-3343 | mttoe.hu | mttoe2007@gmail.com

- Mindennapos tanórai testnevelés a közoktatásban (2013).

Reményeink szerint ez az állásfoglalás kellő megalapozottsággal argumentál ahhoz, hogy az oly' nehezen „megtalált útról” ne térjünk le!

A mindennapos testnevelés jótékony hatásai

„A sport, az nemcsak testnevelés, hanem a léleknek is a legerőteljesebb és legnemesebb nevelő eszköze.” (Szent-Györgyi Albert, 1930)

Szent-Györgyi Albert örökbecsű szavait követve szedjük pontokba azokat az élettani, pedagógiai, pszichológiai hatásokat, amelyek a mindennapos testnevelés megtartása mellett szólnak. Ezek a következők:

- az élettan által bizonyított tény, hogy a mozgáshiány az idegrendszert károsítja, amely később kihat az egész szervezetre. A mozgás minden kognitív funkció fejlődésének az alapja. A mindennapos testmozgás elengedhetetlen feltétele az idegrendszer fejlődésének (lásd idegi kapcsolatok számának bővülése, agyi funkciók javulása).
- a testmozgás komplex személyiségfejlesztő szerepe kiemelt fontosságú az egész életen át.
- az iskola, mint a nevelés egyik legfőbb színtere, a testnevelésen keresztül tudatos fejlesztő hatást biztosít. E fejlesztő hatások között említhető: a követelmények fontossága, a pszichés és a fizikai állóképesség jelentősége, az iskolai „unalmasság” ellensúlyozása, megtanítani-megtanulni vesztesnek és győztesnek lenni.
- az élményközpontúság kiemelt tantárgya lehet a testnevelés, de csak célzottan a tanulási feladatokhoz kapcsolódóan, és a biztonság maximális szem előtt tartásával. Kihangsúlyozandó, hogy az élmény alapját nem a tananyag, hanem a pedagógus és annak módszeressége adja.
- a mozgás, a finommotoros mozgás – mint a Nemzeti alaptanterv (NAT) egyik alapkompenciája – jelentős szerepet játszik az írás, az olvasás és a számolás megtanulásában. A testnevelés a tantárgyak sokaságával alkothat keresztntanervi kapcsolatot (lásd biológia, fizika, történelem stb.).
- a sport általában, ekképpen az iskolai testnevelés is közösséget formál, emellett az inklúzió egyik legjelentősebb eszköze. Ezek a közösségek nem a virtuális térben, hanem a valós életben formálódnak. A közösség-, a csapatformálás később a munkaerőpiacon is kamatozik, amit a csapatépítő tréningek elterjedése hűen visszatükröz. Az ma már tény, hogy a roma és más kisebbségek befogadása a sporton keresztül rendkívül hatékony lehet, így van ez az iskolai testneveléssel is.
- az iskolai túlterhelés csökkentése évtizedek óta napirenden lévő kérdés. Ez számos úton-módon valósítható meg, például: csökkenthető az iskolában eltöltött idő vagy a tanóraszám, esetleg átrendezhető a tantárgyi óraszámok. Addig is, vagy azt követően is, a tanulók szellemi túlterhelésének leghatékony kompenzációs eszköze a testmozgás, a testnevelés.
- a testnevelés, a testnevelő tanár segítséget nyújthat az úgynevezett ötödik osztályba lépés „sokkjának” kezelésében, mivel e tantárgy tizenkét évfolyamos, így a kontinuitás kulcsát jelentheti.

Magyar Testnevelő Tanárok Országos Egyesülete

Elnök: Prof. Hamar Pál, az MTA doktora

Magyar Testnevelési és Sporttudományi Egyetem (TF) 1534 Budapest, Postafiók 69.
+36-30-521-2412 | Titkárság: +36-70-326-3343 | mttoe.hu | mttoe2007@gmail.com

Megoldási javaslatok

Tanóraszám, óraszám-elrendezés

Az MTTOE, a testnevelő tanárok közössége kiáll a heti öt testnevelésóra mellett! A tanórák elrendezésében viszont nagyobb mozgásteret kell adni az iskoláknak. Ez nem azt jelenti, hogy az intézményvezető dönthet az összóraszám tekintetében, hanem – ha úgy látja jónak – a 4+1-es vagy a 3+2-es órarendi tervezést is alkalmazhatja.

Megoldást jelenthet, ha az általános iskolában 5, míg a középiskolákban 3+2 testnevelés órával tervezünk. Ahol ehhez a személyi és tárgyi feltételek adottak, ott a 9. és 10. évfolyamon 4 tanóra + 1 sportköri foglalkozás legyen, akár összevont kettős (dupla) óra formájában. A 11. és 12. évfolyamon elképzelhető 3 tanóra + 2 sportköri vagy tömegsportfoglalkozás. Ugyanakkor megerősítendő, hogy a testnevelés órarendi helye semmi esetre sem a 0. óra.

Külön kiemелendő, hogy az intézmények a mindennapos tanórai testnevelés bármely formáját alkalmazzák, az a pedagógiai programjukban és a tantárgyfelosztásukban egyaránt szerepeljen.

Infrastrukturális és finanszírozási háttér

„A drága oktatás lehet rossz, de a jó oktatás sohasem olcsó.” (Ph.H. Coombs, 1971)

A megfelelő infrastrukturális és finanszírozási háttér biztosítása a mindennapos testnevelés kulcskérdése. Központi intézkedések szükségesek a felszabaduló EU források taneszköz (sporteszköz) pályázati kiírásainak terén. Az infrastrukturális fejlesztéshez minisztériumi és/vagy helyi szinten egyaránt kettő-négy-hat éves tervek készítése szükséges, leginkább a tornateremépítési program folytatásához. Eközben a meglévő tornatermek nagy részénél a vizesblokkok korszerűsítése sem halasztható tovább. Amennyiben a tárgyi feltételek biztosításában nem lesz előrelépés, komolyan felmerülhet az ideiglenes heti három-négy testnevelésóra lehetősége. Heti öt testnevelés órát ugyanis – még ha a testnevelők oly’ kreatívak is – csak kulturált körülmények között érdemes tartani. Ide tartozó kérdés a korábban jól működő testnevelési (diáksport) fejkvóta visszaállítása. Ennek a nagy előnye az volt, hogy ezt a „címkezett” támogatást másra nem lehetett fordítani. Ugyancsak javasoljuk, hogy az iskolafenntartók továbbra is finanszírozzák a diákolimpiai versenyrendszer iskolai költségeit (utazás, étkezés, helyettesítés).

Vélhetően érdemes lenne elgondolkodni a társasági adóról és osztalékadóról szóló (TAO) törvény iskolai testnevelésre és diáksportra történő kiterjesztéséről is.

Szakember ellátottság

A mindennapos testnevelés másik kulcskérdése a szakember ellátottság. Sajnálatos, de tényszerű, a testnevelők nagy félelme az egzisztenciális szorongás.

Az előre lépéshez, egy felelős testület létrehozásával, közép- és hosszútávú, átgondolt, átfogó humánpolitikai program készítése szükséges. Ehhez a tevékenységhez üdvöztőnek tartanánk, ha – miként az korábban is volt – az Oktatási és Gyermekügyi Minisztériumban az iskolai testnevelésnek és diáksportnak önálló szakmai képviselője lenne.

Megfontolásra ajánljuk – a testnevelési óraszámoktól függetlenül – a pedagógusok kötelező óraszámának csökkentését. A pedagógusok kötelező óraszámának megállapításában bevezethetnének bizonyos fokú differenciálást. Például, a pályán eltöltött évek után kevesebb

Magyar Testnevelő Tanárok Országos Egyesülete

Elnök: Prof. Hamar Pál, az MTA doktora

Magyar Testnevelési és Sporttudományi Egyetem (TF) 1534 Budapest, Postafiók 69.
+36-30-521-2412 | Titkárság: +36-70-326-3343 | mttoe.hu | mttoe2007@gmail.com

lenne a megtartandó tanórák száma, a pedagógusok pedig az így felszabaduló energiájukat mentorációra, tudásmegosztásra fordíthatnák.

Nagyon fontos törekvésünk, hogy a kötelező szakos oktatás az általános iskola 3. évfolyamától kezdődjön. Ugyanakkor a szakember ellátottság megoldására nem jelenthet gyógyírt a kétféleves tanárképzés. Szakmai oldalról nézve a minimálisan elfogadható képzési forma a négyféleves. Különösen a testnevelés esetében, mivel az ott nem megfelelően felkészített pedagógus potenciális baleset- és sérülésveszélyt is magában hordozhat.

A szakember ellátottság megoldásának fundamentuma a pedagógus-továbbképzések rendszere. A testnevelő tanári továbbképzések színterül csak is kizárólag a testkulturális felsőoktatási intézmények szolgálhatnak, kitüntetett szereppel a Magyar Testnevelési és Sporttudományi Egyetem (TF).

A szakember ellátottság kapcsán szót kell ejtenünk a bérezésről is. A bértábla nagyon összehúzott, egy kezdő és egy több mint 30 éve a pályán lévő bére között minimális a különbség. Szinte egyáltalán nincs támogatva az előre lépésért tett erőfeszítés (pl. mesterprogram megvalósítása). Fontos a pályakezdők megfelelő bérezése, de a megbecsülés hiánya a kiegészítő vezető út táptalaja.

Mindennapos testnevelés a szakképzésben

A gyermek az – minden problémájával együtt – gyermek, bármely fenntartói körhöz tartozó iskolába jár. A testnevelés egészségmegőrző szerepe minden iskolatípusban megkerülhetetlen tényező. Sajnos, a szakképzésben, a duális képzés okán, nem valósulhat meg a mindennapos testnevelés. A heti testnevelés óraszám évfolyamról-évfolyamra csökken, a 13. évfolyamban már nem is létezik. A heti óraszám vonatkozásában ugyanazokat a megoldásokat ajánljuk, mint a közoktatás többi területén (lásd fentebb). Fontos lenne a testneveléshez lehetőséget biztosítani a 13. évfolyamon, a végzősöknek is. A technikumban rugalmas tanóraszerkezetet javasolunk.

Mindennapos testnevelés a gyógytestnevelésben

A gyógytestnevelés az iskolai testnevelés alkotóeleme, amelynek továbbra is meg kell maradnia a mindennapos testnevelés részének. A gyógytestnevelés nem keverendő össze a gyógytornával. A (mindennapos) gyógytestnevelés fontossága mellett szóló érveink:

- a sportági technikákra és készségekre alapozva személyre szóló fejlesztést biztosít;
- megvalósul az adaptív pedagógia, ugyanis az egyéni szükségletek, elváltozások, elmaradások figyelembevételével differenciált mozgástervezés zajlik;
- fontos szerepet kap a mentális egészség fejlesztése: lásd testtudati munkák, jóga, relaxáció;
- a hangsúlyok áthelyezésével jelentős szerepet játszik a teljesítményszorongás, a kudarcélmény elkerülésében, a személyiségfejlesztésben.
- alapvető eleme a prevenció, amely – a mozgásszervi, illetve a belgyógyászati elváltozások mellett – a mozgásfejlesztésre is kiterjed. Ugyanakkor az elváltozásokban a rehabilitációs hatása sem elhanyagolható.

A gyógytestnevelés órák megszervezése már az óvodás korosztálynál is szükséges. Azokban az iskolákban, ahol a személyi és a tárgyi feltételek egyaránt adottak, a testnevelés részét

Magyar Testnevelő Tanárok Országos Egyesülete

Elnök: Prof. Hamar Pál, az MTA doktora

Magyar Testnevelési és Sporttudományi Egyetem (TF) 1534 Budapest, Postafiók 69.
+36-30-521-2412 | Titkárság: +36-70-326-3343 | mttoe.hu | mttoe2007@gmail.com

képezze a mozgásfejlesztés. A gyógytestnevelés terén a kisebb települések esetében a szakszolgálati feladatellátást preferáljuk, míg a nagyobb településeknél az órák az ellátott tanulók intézményében valósuljanak meg.

A pedagógus munkájának ellenőrzése

Miként *Horváth Péter* a Nemzeti Pedagógus Kar (NPK) elnöke konferencia-köszöntőjében rámutatott, a mindennapos testnevelés megvalósításában vannak visszaélések, példának okáért egyes iskolákban nem szakszerűen tartják meg az órákat. Erre fokozott figyelmet kell fordítani! A testnevelő és gyógytestnevelő tanárok munkájának szakmai ellenőrzése évtizedek óta napirenden lévő kérdés. Melyik az üdvöztető forma: a szakfelügyelet, a szakértők, a minőségbiztosítás, a TÉR? Egyik oldalról ez elsősorban igazgatói, de minden esetre belső intézményi feladat. Másrészről viszont igény mutatkozik arra, hogy az ellenőrzést, visszajelzést külső, független szakemberek is végezzék. Fontos azonban e szakemberek mindenre kiterjedő kiválasztása, mivel a jelenlegi szaktanácsadói, szakértői megoldással kapcsolatban számos fenntartás fogalmazódik meg. Summa summarum: a testnevelői hivatást lejárató, a szakmát felhígító kollégákat „ki kell szűrni”.

Az iskolai testneveléshez és diáksporthoz köthető szakmai civilszervezetek támogatása

Az iskolai testnevelés és a diáksport területén politikamentes, a szakmai célokat és kvalitásokat figyelembe vevő állami finanszírozás valósuljon meg. A támogatások odaítélését elvszerűség és kiegyensúlyozottság jellemezze.

Összegzés

Összegző gondolat gyanánt *Istvánfi Csaba* az MTTOE tiszteletbeli elnöke 2013-ból származó mondatai szolgálnak:

„A demokratikus társadalmi berendezkedés és államigazgatás egyik fontos jellemzője a civil szervezetek segítő részvétele a kormányzati célkitűzések megvalósításában. Ez a segítő szándék többnyire úgy jelentkezik, hogy a civil szervezetek ráirányítják a politikusok és a kormány tagjainak a figyelmét az aktuális – esetünkben a testkulturális és egészségügyi – problémákra és a megoldáshoz felajánlják közreműködésüket. A változás igényére utaló jelek alapján bízunk abban, hogy jelenlegi törekvésünk kellő fogadtatásra talál.”

Ez a mindennapos tanórai testnevelésről készült szakmai állásfoglalás – a konferencia emlékeztetőjének és a beérkezett írásos javaslatoknak a figyelembevételével – az MTTOE Elnökségének többségi jóváhagyásával kerül közzétételre.

Budapest, 2026. július 16.

Dr. Szalay Piroska s.k.
MTTOE titkár

Prof. Hamar Pál DSc s.k.
MTTOE elnök